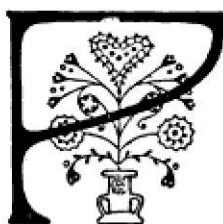

Zvonimir Kosem:

Vihar.

od visokim bregom, med ostrimi skalami, je hitela kakor ranjena srna, z očmi okrvavelimi in blodečimi — — Tam zgoraj je hreščala harmonika, veselo, razposajeno — tu spodaj je šumelo morje kakor velik odprt grob — — Življenje! — Vso noč in ves dan so plesali in vriskali mornarji, vino je teklo z miz, skozi okna so zvonile pesmi. Po cesti pred belo gostilnico, v senci kostanjev, pa so se izprehajala dekleta — sama žareča, od pesmi, vina in ljubezni kipeča mladost.

Življenje!

Tam zgoraj pesmi in smeh — tu spodaj v grob vabeči valovi — —

V daljavi — pod zahajajočim solncem — so se premikale jadrnice s širokimi, razpetimi jadri in vžžarevale v zlati svetlobi.

Daljnji, odmikajoči se zlati krogi, nad njimi razprostrte albatrosove peroti — —

Življenje daljnje, na razprostrtih perotih bežeče — —

«Stipe!»

Zakričala je in se zgrudila na pečevje.

Ubil jo je — njeno srce, njeno mladost — in še so izgovarjala njena usta njegovo sladko ime:

«Stipe!»

S šklepetajočimi zobmi je vsekala v skalo in roka je trgala s telesa obleko in metala od sebe kos za kosom, da jih je raznašal veter na vse strani. Do belih prsi so se zagrebli prsti in se zajedli s konci nohtov v meso — do srca niso segli, da bi ga izpulili, ga razsekali in ga kakor obleko kos za kosom pometali od sebe.

Morje je bučalo.

Drug za drugim so butali ob pečevje valovi in brizgali preko mrtvih skal. Preko groba — preko ubitega srca, preko ubite ljubezni — je pljuskala voda. Srce si je želelo utehe — ni je našlo. Še na dnu groba ga je videla, v vrvenju mornarjev vriskajočega, kako se odmika od nje njegov pogled, njegova duša. Kakor v tujko so strmele njegove oči, nekoč prijazne samo njej. Njegova roka — tista roka, ki je nekoč objemala samo njo — pa se je ljubeznivo oklepala pasú druge. Ob oknu je slonela, med ovenelimi rožami, obraz v dlaneh; onadva sta sedela zunaj pod kostanji, prsi na prsih, ustnice na ustnicah. Še je slišala harmoniko; onima dvema zunaj je prepevala življenje, njej ob oknu smrt — —

x

Ferdo Kozak: Pred vrati...

x

«Darinka!»

Z brega se je utrgal proti skalam navzdol glas, prestrašen, proseč.

Planila je pokoncu in vihrala dalje. Zaman je klicala za njo prijateljica.

Visoko je pljusknilo pred njo morje in se odprlo kakor na stežaj — —

Obstala je za hip, kakor pred zevajočim žrelom. Proti njej so sikali valovi — kače z usločenimi glavami, z drgetajočimi, na smrten pik pripravljenimi želi. Že se je ovijala njenih bosih nog voda... voda deroča in hrumeča po opolzkih skalah. In mlado telo je omahnilo... Pa že je drvela naprej — z iztegnjenimi, v daljo grabečimi rokami — —

Sredi vrisanja je utihnila harmonika — iz gostilne pa so se razlili po bregu navzdol ljudje in še videli, kako se je zapenilo proti nebu morje, kako se je iz valov nasmehnil bel obraz in je bela roka zadnjikrat zamahnila v slovo krvavi večerni zarji — življenju daljnemu, tujemu, na krvavih perotih bežečemu.

Ferdo Kozak:

Pred vrati . . .

Pred vrati srebam med tvojega glasu. V topli radosti drhtim, kadar kane skozi okna luč na moje bele, tebi cvetoče roke.

Pred vrati ostajam in miže razpredam v duši sen, ko klonem v sladko slast ljubezni tvoje, da zgorim, da cela se v nji, kakor voda v jutru, izživim.

Kar te poznam, prihajam vsako noč. A zjutraj skrivam obraz v dlaneh in plačem.

Na polja se umaknem, kjer zore klasovi; z družicami nabiram cvetje, posedam s starci v senci tihih gajev, kakor roža, loveča v svoj kelih vino dišav. Ko pa razprede mrak se med vejevjem, se nemirna gubim v rastoče temine. O, da bi potrkal v ta hip cvetočih rok na dušo tvoj glas!

Nikar! Ne kliči, dragi! Ti sam si moja pot.

Ko oslepi oko v žarenju razodetja in bo povsod tema, brez polj in brez vrtov,

ko se v gladinah vod uziblje cvet najvišjih zvezd — takrat, o dragi — prestopim tvoj prag.